Selvityksen tekeminen esi- ja perusopetuksen kuljetusetuudesta

SIVLTK 16.11.2026 § 86
295/12.00.01/2026

Valmistelija Sivistysjohtaja

Esi- ja perusopetuksen järjestämiseen sovelletaan perusopetuslakia (628/1998) ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Kunta on velvollinen järjestämään alueellaan asuville esiopetusta ja oppivelvollisuusikäisille perusopetusta. Kunta osoittaa alueella asuville oppivelvollisuusikäisille lähikoulun ja esiopetuksen oppilaille lähikoulun tai kunnassa voimassa olevien käytänteiden mukaisesti varhaiskasvatuspaikan kuten päiväkodin.

Oppilaalla on oikeus perusopetuslain mukaiseen koulumatkaetuun kunnan osoittamaan lähikouluun tai muuhun opetuksen järjestämispaikkaan. **Esi- ja perusopetuksessa olevan oppilaan oikeudesta ns. matkaetuuteen säädetään perusopetuslaissa (32 §).**

- **Jos perusopetusta saavan oppilaan koulumatka on pitempi kuin viisi kilometriä, oppilaalla on lain mukaan oikeus matkan pituuden perusteella maksuttomaan kuljetukseen.**

- **Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai varhaiskasvatuslaissa tarkoitetusta varhaiskasvatuksesta esiopetukseen on pitempi kuin viisi kilometriä**, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai varhaiskasvatukseen.

- Perusopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun matka oppilaan **ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi**. Tällöin tilanne arvioidaan tapauskohtaisesti.

Kunta voi toteuttaa oppilaalle myönnetyn matkaetuuden monin eri tavoin kuten järjestämällä kuljetukset linja-autolla ja/tai taksilla, antamalla oppilaalle maksutta matkalipun tai myöntämällä kuljettamista tai saattamista varten huoltajalle avustusta. Oppilaan matkaan voi kuulua myös kohtuullinen itse kuljettava osuus sekä esi- että perusopetuksessa. Matkojen turvallisuuteen tulee kunnassa kiinnittää huomiota kuljetustavasta riippumatta.

Kunnan tulee huomioida, ettei koulumatkan päivittäiselle ajalliselle kestolle säädettyjä rajoja ylitetä. Oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas on lukuvuoden alkaessa täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään kolme tuntia.

Kunnissa voidaan laatia esi- ja perusopetuksen matkaetuutta koskevat säännöt tai koota ns. kuljetuskäytänteet. Niissä todetaan esimerkiksi matkaetuuden järjestämisestä perusopetuslakia tarkemmin. Kunnat pyrkivät linjausten ja periaatteiden avulla varmistamaan oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun kuljetusasioissa.

Vetelissä maksuton koulukuljetus järjestetään (lainsäädännöstä poiketen) seuraavasti, jos:

• esioppilaan koulumatka on yli 3 km
• 1.–6. luokan oppilaan koulumatka on yli 3 km
• 7.–9. luokan oppilaan koulumatka on yli 5 km

Koulumatkalla tarkoitetaan matkaa oppilaan vakituisesta, väestörekisteriin merkitystä asuinpaikasta kouluun. Yhteishuoltajuudessa olevalle oppilaalle koulumatkat korvataan ainoastaan siihen kouluun, johon oppilas vakituisen osoitteen mukaan (osoite, jossa oppilas väestörekisterin mukaan on kirjoilla, korkeimman hallinto-oikeuden päätös) kuuluu samoin perustein kuin muillekin oppilaille.

Kouluverkkoselvitysten yhteydessä tuotiin esille tarve maksuttoman kuljetusetuuden selvittämisestä ja muutoksen mahdollisista vaikutuksista.

Sivistyslautakunta selvittää maksuttoman kuljetusetuuden rajan muuttamista 1.8.2027 alkaen seuraavasti:

- ***esioppilaiden ja 1.-4. luokan oppilaan koulumatka on yli 3 km***
- ***5.-6. luokan oppilaan koulumatka on yli 5 km***
- ***7.–9. luokan oppilaan koulumatka on yli 5 km***

Niiltä osin kuin on mahdollista, tulee kunnan tukea arkiliikuntaa ja kannustaa oppilaita liikkumaan päivittäin riittävästi hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Jo tällä hetkellä osa kuljetusetuuden omaavista oppilaista kulkee koulumatkat itsenäisesti. Toki osalla oppilaita koulumatkat ovat niin pitkiä, ettei koulumatkaa ole mahdollistaa taittaa muuten kuin koulukuljetuksessa.

Koulumatkan kulkeminen jalan tai pyörällä edistää lapsen terveyttä, vireystilaa ja itsenäistymistä sekä vähentää ruuhkia koulujen läheisyydessä. Saattoliikenne ruuhkauttaa koulujen pihoja ja voi aiheuttaa vaaratilanteita. Lyhyet automatkat vähentävät lasten omaehtoista hyötyliikuntaa (kävelyä tai pyöräilyä), josta UKK-instituutti ja liikunnanopettajat ovat kantaneet huolta. Lihasvoimin kulkeminen ei tuota päästöjä ja säästää luontoa sekä perheen polttoainekuluja. Lapsi oppii havainnoimaan ympäristöään, noudattamaan liikennesääntöjä ja ottamaan vastuuta omasta kulkemisestaan. Päivittäinen arkiliikunta auttaa saavuttamaan liikuntasuositukset ja tekee oppimisesta tehokkaampaa.

Kuuleminen kunnassa tarkoittaa lakisääteistä tai osallistavaa menettelyä, jossa asukkaille, asianosaisille tai sidosryhmille varataan tilaisuus lausua mielipiteensä ennen päätöksen tekoa tai asian ratkaisemista. Ennen kuin viranomainen tekee päätöksen, joka koskee suoraan jonkun etua tai oikeutta, asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa (Hallintolaki 34 §).

Sivistyslautakunta käynnistää selvityksen ja järjestää kirjallisen kuulemisen ajalla 17.11.-18.12.2026.

Kuulemisesta tiedotetaan kunnan nettisivuilla, kunnan Facebookissa ja Instagramissa ja Wilmassa. Lisäksi sivistyslautakunta pyytää lausuntoa nuorisovaltuustolta ja esi- ja perusopetuksen oppilaskunnilta.

Kirjalliset kuulemiset ja lausunnot toimitetaan sähköisesti osoitteeseen: sivistys@veteli.fi tai postitse osoitteeseen Vetelin kunta, Sivistystoimi, Kivihyypäntie 1, 69700 VETELI, viitteeksi: Kuuleminen.

Liitteenä sivistyslautakunnan 24.3.2025 hyväksymä koulukuljetusopas.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Keltti-Heikkilä Maria

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta käynnistää selvityksen maksuttomasta koulukuljetuksesta ja järjestää asiasta Hallintolain 34 §:n mukaisen kirjallisen kuulemisen ajalla 17.11.-18.12.2026.

Päätös

Hyväksyttiin.

_____